Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За педагогічні кадри

ОРГАН ПАРТБЮРО, ДИРЕКЦІЇ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ І ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ім. О. М. ГОРЬКОГО

17 ТРАВНЯ 1957 року П'ЯТНИЦЯ № 18 (30) Ціна 15 коп.

До сесії залишилося менше місяця. Чи все ти робиш для того, щоб зустріти екзамени у всеозброєнні?

З творчими досягненнями — назустріч 40-им роковинам Великого Жовтня

Міністерство освіти нагородило премією викладача нашого інституту Олександра Леонтійовича Бартновського за роботу по створенню електровимірювальних і радіоприладів та наочних посібників. Працюючи в інституті, він виявив великі організаторські здібності по створенню навчально-виробничої бази для практичних занять студентів.

Цікава і багатогранна робота О. Л. Бартновського. Її добре знає колектив кафедри методики фізики і навчальних майстерень.

О. Л. Бартновський є автором ряду оригінальних наочних посібників і приладів, виготовлених під його керівництвом студентами в час навчального практикуму. Ним розроблено комплект навчальних стендів з електромонтажу та методика їх використання в роботі і з студентами інституту і з учнями школи. О. Л. Бартновський розробив оригінальні розбірні таблиці, які дають можливість вивчити внутрішню будову електронних ламп найбільш поширених типів. З участю студентів створено також цікавий прилад, який дає змогу практично вивчати роботу індукційного лічильника змінного струму. Оригінальним в цьому приладі є лічильник відкритого типу, який можна виготовити в кожній школі.

Привертає увагу комплект електровимірювальних приладів найрізноманітніших систем. Ці прилади відзначаються наочністю, простотою конструкції, доступністю. Не менш цінним наочним посібником є діюча схема кенотронного випростувача і навчальний стенд з коливним контуром.

Велика робота виконана О. Л. Бартновським по розробці простих приладів для шкільного практикуму з електротехніки, по створенню методики організації і проведення цього практикуму.

Книги О. Л. Бартновського «Позакласні читання з фізики. Радіотехніка» і «Практикум з електротехніки» заслужено користуються популярністю не тільки серед учителів фізики, а й серед студентів.

Свій досвід О. Л. Бартновський охоче передає педагогам шкіл і інститутів. Виступаючи на республіканській науковій конференції з питань політехнічного навчання, він демонстрував розроблені ним прилади, виготовлені за участю студентів. Доповідь, прилади і наочні посібники одержали схвальну оцінку учасників конференції.

40-річчя Великого Жовтня Олександр Леонтійович Бартновський готується відзначити новими трудовими успіхами.

В. ШТУРКО,
учбовий майстер.

Наукова конференція педагогічних інститутів України

20—22-го травня цього року Київський педагогічний інститут ім. О. М. Горького за дорученням Міністерства освіти проводить звітно-наукову конференцію викладачів фізико-математичних наук педагогічних інститутів УРСР. В п'яти секціях конференції буде прочитано понад 40 доповідей з фізики і математики, з історії і методики фізики і математики. Значна частина доповідей присвячена питанням політехнічного навчання у середній школі. У двох доповідях буде висвітлено розвиток математики і фізики на Україні за 40 років радянської влади. Частина доповідачів повідомить про свої наукові роботи, інші — прочитають оглядові доповіді з метою постановки нових задач.

На конференції викладачі кафедри математичного аналізу і геометрії нашого інституту прочитають сім доповідей. Професор С. Ф. Фещенко — «Про розвиток математики на Україні за 40 років радянської влади»; професор І. М. Рапопорт — «Про деякі сучасні питання теорії диференціальних рівнянь». В доповідях, крім повідомлення про свої дослідження, автори зроблять огляд сучасного стану науки у цих питаннях. Професор С. Ф. Фещенко, доценти В. В. Іваненко та П. І. Коваль розкажуть про наслідки своєї наукової роботи в галузі диференціальних та різницевих рівнянь; доцент К. І. Швецов доповість про свої дослідження на тему: «Про характерні особливості геометричних рукописів XVII ст.».

П. КОВАЛЬ.

Остання сесія у фізиків IV курсу

На четвертому курсі йде остання семестрова сесія. На серці і радісно і боляче. Радісно тому, що здійснюється наша завітна мрія — через кілька місяців ми станемо вчителями. Боляче тому, що закінчуються найкращі роки життя — студентська юність...

Студенти-фізики IV курсу з усією відповідальністю віднеслися до восьмої семестрової сесії. Слід сказати, що за 4 роки найкращих результатів було досягнуто на цій сесії. З 95 студентів 94 склали сесію успішно. 60 чоловік — на «4» і «5». 16 — на «5». Тільки одна студентка Р. Мамчур одержала на екзаменаційній сесії з радіотехніки «незадовільно».

Найбільш грунтовними були відповіді В. Фесенко, Ж. Коваль, Г. Радовель, Є. Коршака, Н. Нечай, Т. Ємець та ін.

Зараз фізики IV курсу повністю віддались підготовці до державних екзаменів.

А. ВЕЩИЦЬКИЙ,
студент IV курсу фізико-математичного факультету.

Напередодні виступу проти Центральної ради*

(До 40-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції)

Пізно вночі після засідання районні організатори пішли в призначені райони.

На «Арсеналі» прибулий з Харкова представник Центрального Виконавчого Комітету України Олександр Горвіц доповів партійцям про організацію уряду України та про завдання арсенальців у повстанні. Тут було обрано ревком, до якого увійшли тт. Горвіц, Міщенко (комендант «Арсеналу»), Костюк, Фіалек і інші. «Арсенал» перший відбив напад ворога і зав'язав перестрілку; вступили в бій червоногвардійські загони залізничників Подола і інших районів.

Повстання почалося! 17-го січня розпочався (як це було передбачено планом) загальноміський страйк. Йшли важкі, нерівні бої з переважаючим чисельністю ворогом. Героїчно боролась молодь Києва. Але сили повсталих зменшувались, закінчувались боєприпаси; багато було поранених і вбитих, загинув і О. Горвіц.

А тимчасом радянські війська наближались, ламаючи опір петлюрівців. Центральна рада, використовуючи розбиті частини, які втекли в Київ, посилила удари. На шостий день боїв петлюрівці вдерлися в «Арсенал». Почалася жорстока розправа з повсталими. Але радянські війська вже були на околицях міста. 25-го січня Київ було повністю звільнено від контрреволюційних військ Центральної ради. Соціалістична революція на Україні перемогла.

Січневе повстання в Києві відіграло велику роль у розгромі націоналістичних військ і звільненні міста. Були зірвані плани перетворення Києва в опорну базу контрреволюції, велика кількість військ Центральної ради в зв'язку з повстанням була прикута до Києва і не змогла діяти проти радянських військ на фронті. Київський пролетаріат під час жорстоких боїв показав зразки мужності, героїзму, відданості справі соціалістичної революції, ще більше згуртувався навколо більшовицької партії.

Перемога радянської влади на Україні, в тому числі в Києві, була досягнута внаслідок героїчної боротьби робітників і селян під керівництвом Комуністичної партії, при братерській допомозі Радянської Росії, великого російського народу. В ході тяжких кровопролитних боїв закладався військово-політичний союз російського і українського народів.

...З часу цих подій пройшло майже 40 років. До 40-ї річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції Радянська Україна прийшла з величезними досягненнями у будівництві соціалізму. Здійснилися пророчі слова В. І. Леніна про те, що робітники і трудящі селяни України «зміцнять Українську республіку всупереч усім перешкодам та підступам ворогів» (Твори, т. 32, стор. 119).

Кожен день у Київський Державний Педагогічний Інститут приходять на заняття юнаки і дівчата — майбутні педагоги. Вони проходять повз меморіальну дошку, йдуть по широких сходах в аудиторії, де колись засідали більшовики; слухають цікаві лекції, концерти у великому залі, де колись проходило історичне засідання, яке оголосило січневе збройне повстання. Вони прагнуть бути гідними тих, хто 40 років тому завоював для них щасливе, вільне життя. Справа Жовтня, за яку боролися і віддавали життя мільйони славних синів народу, живе і перемагає!

А. ІРЛІН.

* Закінчення. Початок див. у № 17.

НАШІ ГОСТІ

Делегація профспілки працівників освіти Чехословаччини

Після знайомства з Москвою і Ленінградом у Київ завітала делегація профспілки працівників освіти Чехословацької Народної Республіки у складі 10 чоловік.

За час перебування в Києві гості зробили поїздку по місту, ознайомились з його визначними місцями і пам'ятниками, з пароплава милувалися наддніпрянськими пейзажами, в театрі опери та балету ім. Т. Г. Шевченка подивились балет «Дон-Кіхот».

Члени делегації відвідали 70-у середню школу, де детально ознайомились із станом навчально-виховної роботи.

Гості відвідали також Республіканську станцію юних натуралістів, були присутні в Будинку вчителя на зустрічі з вчителями м. Києва.

14-го травня делегація відвідала наш інститут.

Гості виявили великий інтерес до постановки в інституті профспілкової роботи, цікавились питаннями структури місцевкому і профкому, факультетських профспілкових бюро і т. ін.

Заступник директора інституту т. Мітюрьов докладно розповів гостям про роботу інституту, окремих факультетів і кафедр.

Після бесіди гості знайомились з інститутом. Побували вони на педагогічному факультеті. Декан факультету т. Шелухін ознайомив делегацію з роботою кафедри педагогіки. Гості оглянули кабінет марксизму-ленінізму, читальний зал. Побували вони і в робочій кімнаті педагогічного факультету, де їм було показано виготовлені руками студентів іграшки, скульптури, вироби з дерева, паперу, картону.

Знайомство з роботою нашого інституту в деякій мірі допомогло членам делегації у вивченні постановки освіти на Україні.

Про виконання рішень VII Пленуму ЦК ВЛКСМ

11-го травня відбулися комсомольські збори мовно-літературного факультету, де обговорювалися такі питання:

1. Виконання рішень VII Пленуму ЦК ВЛКСМ.

2. Наслідки фестивалю.

Збори почалися виступом секретаря бюро комсомольської організації факультету т. Балабан. Вона коротко нагадала комсомольцям про рішення VII Пленуму ЦК ВЛКСМ, спрямовані на поліпшення ідейно-виховної роботи комсомольських організацій, і розповіла, як наша комсомольська організація виконує ці рішення.

Тов. Балабан вказала на незадовільну роботу деяких членів комсомольських бюро. Так, т. Мазур не справляється зі своїми обов'язками керівника культмасового сектора у факультетському бюро, т. Велика — у курсовому бюро. Деякі комсомольці — Міндак, Добровольська, Гордієнко — порушують дисципліну, відстають у навчанні. Такі комсомольці, як Фішман, Тузюк, Фадєєва, Парфентьєва, Гілілах, Греков і інші «відзначилися» поганою роботою на будівництві.

Наше завдання полягає зараз в тому, щоб взяти активну участь на будівництві, підтримати почин московських студентів. Ми повинні вийти на 1-ше місце в соцзмаганні між студентами вузів міста.

Не всі комсорги груп працюють сумлінно. Не справляються зі своїми обов'язками тт. Садиріна, Осадча.

— Ми повинні, — закінчує т. Балабан, — енергійно взятися за усунення недоліків, активно боротися за виконання рішень VII Пленуму ЦК ВЛКСМ.

Виступаючи з інформацією по другому питанню, А. Прокопенко вказав на ряд недоліків у підготовці та проведенні фестивальних вечорів: не було організованості та масовості. Так, перший курс зірвав свій номер на інститутському вечорі. Погано пройшов вечір на III курсі. У підготовці фестивальних вечорів більшість студентів брала активну участь. Добре пройшли вечори I, II і IV курсів. Фестиваль показав, що при бажанні комсомольська організація може зробити багато хорошого.

При обговоренні доповідей студент I курсу Мельниченко відмітив, що в групі погано проходять політінформації і навіть комсомольці на політінформаціях мало активні, в групі немає згуртованого колективу.

Секретар комсомольської організації інституту т. Власко зазначив, що наша організація зробила багато, але виховна робота не поєднується з трудовою діяльністю. В гуртожитках не цікавляться життям студентів, не випускаються газети, не організуються вечори відпочинку та зустрічі з робітниками передових підприємств. Викладач Е. Ю. Кастеллі підкреслила, що комсомольські збори проводяться рідко, не всі комсомольці мають доручення, відсутнє у комсомольців почуття відповідальності.

На зборах було вирішено, що комсомольці повинні поліпшити успішність і дисципліну; систематично проводити тематичні вечори, своєчасно розпочати підготовку до іспитів і т. ін.

Збори проходили жваво, в обговоренні виступів брали участь більшість присутніх. Треба, щоб такі збори відбулися на всіх факультетах, щоб комсомольці щиро і відверто поговорили про свої справи.

М. КОТ.

Педпрактика в дитячих садках

Протягом 2-х місяців (з 1 березня по 1 травня ц. р.) студенти нашого відділу проходили педагогічну практику в дитячих садках. Про свої враження від практики вони розповіли на підсумковій конференції, яка відбулась 9 травня за участю методистів і працівників дитячих садків.

З аналізом роботи виступили методисти — керівники практики, студенти.

Практика дала нам багато цінного для майбутньої роботи. Ми навчилися планувати і вести облік виховної роботи, проводити заняття з різних розділів, тримати одночасно в полі зору всіх дітей. Більшість студентів навчилися володіти групою дітей, організовувати колективні ігри. За час практики ми набули також навички спостереження за окремими дітьми, вміння аналізувати їх поведінку. Про це свідчать психолого-педагогічні характеристики дітей, які ми писали по закінченні практики.

Всі студенти, як відмічали методисти і працівники дитячих садків, сумлінно і з великим інтересом поставились до практики: старанно готувалися до занять, широко використовували наочність, демонстрували діафільми; брали активну участь у підготовці до свят, виготовляли альбоми, наочні посібники, проводили роботу з батьками.

На конференції відзначались і недоліки в проведенні практики. Так, до практики зовсім не читався курс методики з таких розділів, як лічба, образотворча діяльність. Це значно утруднювало проведення занять з даних розділів.

Та незважаючи на ці недоліки, практика дала нам чітке уявлення про майбутню нашу спеціальність.

В. ЗАЇКА,
студентка педагогічного факультету (дошкільний відділ).

ОБГОВОРЮЄМО СТРУКТУРУ ШКОЛИ

Наші міркування

З кожним роком зростає роль середньої школи в економічному і культурному розвитку нашої Вітчизни.

В зв'язку з цим особливої ваги набуває питання про форми здійснення політехнічного навчання, про поєднання навчання з суспільно-продуктивною працею, про удосконалення загальної структури школи.

З великим інтересом обговорюють це питання вчителі, методисти, працівники педагогічних інститутів і всі, кому дорога справа освіти й виховання нашої молоді. 6-го травня цього року обговорювалось це питання і на спільному засіданні кафедри методики мови й літератури КДПІ та педагогічної ради 56-ої київської школи.

Учителі, хвилюючись, розповідали про недоліки в постановці політехнічної освіти і виробничого навчання в середній школі.

Учителька фізики Ц. І. Бабкіна відзначила, що 56 школа так само, як і інші школи УРСР, одержує з заводів устаткування, яке вже давно не використовується. Тому учні вивчають застарілі, примітивні верстати.

Директор школи Я. Ф. Івашкевич і завуч М. В. Поха розповіли про невдачу з класами виробничого навчання.

Взагалі, учителі 56 школи вважають, що класи з виробничим навчанням себе не виправдовують: така система професійної підготовки позбавляє учнів можливості обрати спеціальність відповідно до своїх здібностей, надмірно завантажує їх, і все ж таки не забезпечує професійної кваліфікації.

Усі вчителі одностайно вітали проект про збільшення строку навчання в середній школі до 11, а потім до 12 років. Були висловлені думки і про те, що варто починати навчання з 6 років, але при тій умові, що перші класи будуть забезпечені відповідним устаткуванням і всіма умовами, необхідними для збереження здоров'я дітей.

Учителі вітали заходи Міністерства освіти в справі підготовки вчителів широкого профілю і висловили побажання поєднати підготовку вчителів мови й літератури з підготовкою вчителів історії (чи іншої мови), а підготовку вчителів музичних дисциплін передати факультетам, що готують викладачів для молодших класів.

Обговорення поставлених на нараді питань пройшло дуже активно і показало, що проблема дальшого розвитку й політехнізації середньої школи є надзвичайно важливою; вона потребує глибокого вивчення з участю широких кіл радянської громадськості.

Ф. БУГАЙКО.

Хороший початок

9-го травня відбулось спільне засідання математичних кафедр нашого інституту разом з учителями підшефних шкіл №№ 19 і 20. На засіданні обговорювалося питання про політехнізацію та шляхи дальшого розвитку середньої школи.

Як доповідачі, так і виступаючі відзначали, що хоч виробниче навчання має ще ряд недоліків і не розв'язує проблему політехнізації, проте в даних умовах воно має позитивне значення: учні, які закінчують середні школи з виробничим навчанням, можуть іти на виробництво працювати за спеціальністю, яку вони одержали в школі. Інженер Гутгарц, який веде виробничий практикум, відмітив, що серед учнів даних шкіл є багато таких, які добре оволоділи спеціальністю і працюють за 5—6 розрядом.

Всі виступаючі підкреслювали, що виробниче навчання не можна відривати від виробництва. Навчання в шкільних майстернях не може дати таких наслідків, як навчання в заводських цехах, де учні звикають до заводського режиму, до виробничої дисципліни. Тут учень бачить, куди йде оброблена ним деталь, яка її роль в роботі тієї чи іншої машини.

Прихильно була зустрінута більшістю думка вчителя математики П. Г. Онацького про те, що навчання в школі доцільно було б починати з 8-ми років, запровадивши 8-річну, а не десятирічну загальносередню освіту, після якої йшла б спеціальна підготовка учнів у різних училищах і технікумах, а дальше — сітка різних вищих учбових закладів.

Учителями шкіл висловлено ряд пропозицій щодо поліпшення естетичного виховання учнів. Доцент О. Т. Чалий висунув думку про викладання в школі етики. Ця думка була схвально зустрінута.

Багато цінних думок почули працівники математичних кафедр у своїх підшефних школах. Задоволеними залишилися і шефи. Вони висловили надію, що це засідання є лише початком спільної творчої праці педагогічних колективів школи і інституту по здійсненню комуністичного виховання молоді.

А. КУЖІЙ.

В ШКОЛІ-ІНТЕРНАТІ

— Як добитися того, щоб вихованці мене слухали?

— Як знайти «ключик» до душі кожної дитини?

— Чи правильно я зробила, повернувши учневі художню книгу під час підготовки домашніх завдань?

— Як «винайти» стільки доручень, щоб всі учні брали участь у підготовці до свята Першого травня?

— Як забезпечити самостійність у підготовці домашніх завдань?

Ці і багато інших питань виникало у студентів III курсу мовно-літературного факультету, які готуються стати викладачами української мови та літератури і вихователями школи-інтернату.

Справа підготовки вихователя школи-інтернату в педагогічних інститутах нова. Тому перша педпрактика вимагає ретельного аналізу її проведення.

Студенти, які проходили практику в школі № 3, уважно поставилися до своїх обов'язків. Робота вихователя вимагала від них різноманітних заходів: забезпечення виконання режиму, організації підготовки домашніх завдань, проведення бесід на політичні, етичні теми, читання і обговорення книг, організації учнів на прибирання класів, спалень, робіт на садибі, бесід з батьками, проведення піонерської роботи, проведення уроків культурної поведінки.

Кожний такий захід потребував від студента вміння добрати матеріал, педагогічно його організувати, а також методичних умінь для його проведення. Практика виявила і сильні, і слабкі сторони в їх підготовці.

Студенти відчули, що вони мало знають дитячу літературу, відчули, як потрібно вихователеві вміти грати на музичному інструменті, співати, знати різні дитячі ігри, бути обізнаним з методикою учбово-виховної роботи в початкових школах.

Всі ці недоліки треба врахувати і для даного, і для наступних курсів мовно-літературного факультету, переглянувши навчальні плани з даної спеціальності.

Кабінету педагогіки необхідно добрати потрібну літературу для виховної роботи в школах-інтернатах.

Р. БАРУН,
викладач кафедри педагогіки.

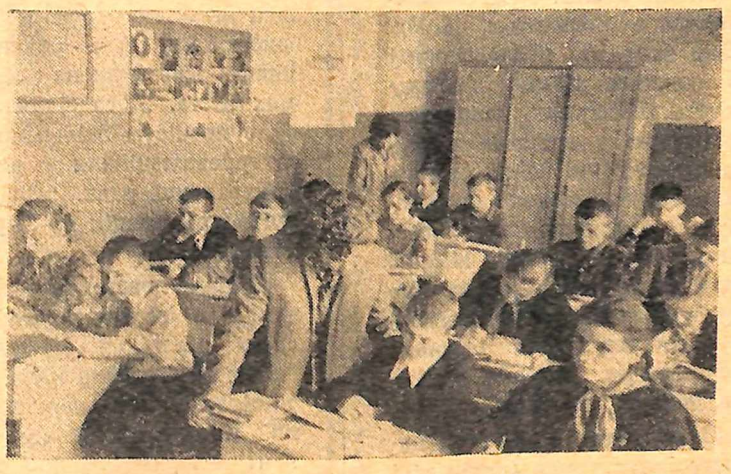

На фото: студентки III курсу мовно-літературного факультету **М. Макарова та З. Іванчук** з учнями 7-го класу під час самопідготовки.

Фото М. Шуряка

Робота в піонерському таборі—хороша практика для педагога

Наближається чудовий час в житті школярів — літні канікули. В цей час по всій нашій країні починають працювати піонерські табори, клуби старшокласників, пришкільні майданчики і т. ін.

Піонерський табір — найкраще місце для відпочинку дітей. А робота в піонерському таборі — хороша практика для майбутнього вчителя.

Студенти педагогічного і мовно-літературного факультетів нашого інституту достроково складають екзамени, щоб з першими звуками піонерської сурми і барабана розпочати роботу в таборах.

В комітет комсомолу надійшло багато заявок від дирекцій таборів з проханням направити студентів для роботи вожатими і вихователями.

Товариші комсомольці! Попрацюємо літом в піонерських таборах, адже ж це наша кровна справа!

Т. КУЛАК,
член комітету комсомолу.

В шкільних навчальних майстернях

Протягом квітня місяця студенти-фізики III курсу проходили педагогічну практику з праці в навчальних майстернях середньої школи.

Така практика в педагогічних інститутах ще не проводилась. Це була перша перевірка можливості готувати учителя широкого профілю, який, крім фізики, міг би вести в школі уроки праці та практикуми з машинознавства, електротехніки, сільського господарства.

Перебуваючи в школі, студенти вивчали роботу кращих учителів і класних керівників, знайомились з методикою проведення уроків праці та їх особливостями. Кожен студент провів з учнями 5—7 класів по 6—8 уроків з столярної і слюсарної справи, а також проводив виховну роботу в класі, до якого був прикріплений.

На підсумковій конференції студенти поділилися досвідом проведення окремих уроків з праці, продемонстрували ряд виробів з дерева та металу, які виготовили учні під їх керівництвом.

Так, наприклад, студентка Єлісєєва доповіла про методику ведення уроку на тему «Виготовлення лучкової пили» і показала, що частину інструментів, необхідних для обладнання майстерні, можна виготувати силами учнів. Студенти 34-ої групи фізиків представили стенд з набором виробів, виготовлених учнями 54 школи під їх керівництвом.

Жваве обговорення на конференції викликало питання про форму і зміст інструкційних карток для уроків праці. Студенти продемонстрували зразки інструкційних карток, відзначаючи переваги і недоліки кожної з них.

У своїх виступах методисти відзначили, що студенти одержали в інституті певні знання і навички для проведення занять в майстернях школи, але вони ще не набули достатніх умінь і навичок у швидкості виконання певних операцій. Тому на пояснення деяких операцій, особливо в столярних майстернях, витрачалось багато часу за рахунок практичних занять учнів.

На конференції були висловлені пропозиції про необхідність перебудови роботи навчальних майстерень інституту і поліпшення методичної підготовки студентів для проведення уроків з праці.

Професор О. К. Бабенко, підводячи підсумки, відзначив, що в більшості шкіл педпрактика була організована і проведена добре. В 74 школі через відсутність інструментів та необхідного обладнання майстерень практика пройшла на недостатньому рівні.

Педагогічна практика в навчальних майстернях школи посилила інтерес студентів до педагогічної професії.

Є. СУЛЬЖЕНКО,
М. ЧЕРЕДНИК,
викладачі кафедри методики фізики.

На фото: зліва — студент **О. Смілянський** демонструє вироби, виготовлені нашими практикантами в 70-й середній школі; справа — стенд виробів, виготовлених учнями 54-ої середньої школи під керівництвом студентів-практикантів 34-ої групи фізиків.

Фото **Г. Міки.**

Деякі питання організації науково-дослідної роботи в педагогічних інститутах

Питання **організації** науково-дослідної роботи, відповідно до завдань політехнічного навчання, має істотне значення в справі забезпечення успішного її виконання і належної популяризації серед учителів. У зв'язку з цим потрібно було б розглянути кілька питань.

Відомо, що експериментальну роботу, яка стосується викладання окремих математичних дисциплін у певних класах, краще проводити протягом навчального року. Між тим, виконавець починає роботу в кінці одного і на початку другого навчального року. Мало того, він повинен звітуватися у листопаді—грудні, коли експеримент ще не завершений.

Плануючи наукову роботу, доцільно точніше визначати обсяг роботи, відповідно до можливостей опублікування. Зараз дуже поширена така практика, коли робота планується на кілька друкованих аркушів, фактично ж буває опубліковано один, а іноді лише піваркуша. В результаті працівник, витративши значний час на виготовлення своєї роботи, знову витрачає його на скорочення її.

Науково-дослідна робота проводиться в десятках педагогічних вузів сотнями наукових працівників. Але працівники одного вузу майже не знають, що робиться в інших вузах. Збірники наукових записок, хоч і надсилаються до інших інститутів, але мало відомі саме тим працівникам, які в них зацікавлені. На нашу думку, збірники доцільно надсилати не тільки інститутам, а і спорідненим кафедрам інших інститутів. Кожна кафедра, одержавши такий збірник, мусить дати розгорнуту рецензію на нього тій кафедрі, статті якої опубліковані. Крім цього, було б дуже добре, коли б Міністерство освіти УРСР щороку видавало збірки планів наукової роботи, а також інформації про опубліковані за рік праці.

Багато статей, опублікованих в наукових записках на педагогічні і методичні теми, має велике значення і для учителів середньої школи і для працівників органів освіти. Проте наукові записки педінститутів, як правило, залишаються невідомими учителям і педагогічній громадськості. Є всі підстави зараз ставити питання про видання платних збірників наукових записок збільшеними тиражами.

Врешті, треба відмітити, що в педагогічних інститутах немає належних зв'язків з інститутами удосконалення кваліфікації вчителів. Наукові записки педінститутів мало відомі працівникам інститутів удосконалення і, навпаки, друковані праці і збірники інститутів удосконалення відомі (і то не в достатній мірі) лише працівникам найближчого педінституту.

Ми вказали лише на кілька питань, рішення яких, безперечно, пожвавило б наукову роботу, привело б до її поліпшення і кращої популяризації.

Звітно-науковій конференції викладачів фізико-математичних факультетів цілком доцільно було б обговорити і ці питання.

Доцент А. БУГАЙ.

Майбутні вчителі широкого профілю

В шкільних майстернях 33-ої школи м. Києва проходили педагогічну практику з праці 12 студентів-фізиків нашого інституту.

Кожний практикант дав по 6—8 уроків в майстернях і відвідав багато уроків з інших дисциплін, зокрема з фізики. Практиканти проводили також виховну роботу з учнями.

Роботі в школі передувала практика студентів в майстернях залізничного технічного училища за 72-годинною програмою. З них 36 годин студенти працювали на токарно-гвинторізних верстатах: 18 годин — в слюсарному цеху і 18—в деревообробному.

Студенти виявили повне вміння і практичні навички у володінні інструментом, обробці дерева і металу ручним способом і на станках. Після цього студенти пішли в школи.

Ретельно готувалися практиканти до кожного урока, пророблюючи заздалегідь всі необхідні операції, виготовляючи наочні посібники для демонстрування при поясненні урока учням.

Наслідки педагогічної практики, які були обговорені на заключній конференції, показали, що наші майбутні фізики зможуть керувати роботою учнів у шкільних майстернях. Проте в підготовці учителів фізиків широкого профілю є ще і недоліки. Кафедра методики фізики повинна переглянути навчальні плани і обсяг роботи студентів в інститутських навчальних майстернях з тим, щоб ще більше наблизити підготовку майбутнього спеціаліста до програми школи і дати йому необхідні практичні уміння й навички.

М. БЕРЕЖНИЙ,
методист, керівник групи.

Уроки з слюсарної справи

Педагогічна практика в шкільних майстернях з слюсарної справи показала, що студенти одержали в інституті належну теоретичну підготовку, але не мають необхідних практичних навичок.

Перші практичні уроки проходили із значними недоліками: часто неправильним був удар при рубці, у багатьох спостерігалося хитання корпусу і напильника при опиловці.

Наступні уроки дають право сказати, що педагогічна практика дала студентам велику користь. Студенти навчилися планувати робочий час, інструктажі стали короткими, чіткими, унаочненими. Робота учнів оцінювалася своєчасно.

Особливо добре підготовлені і проведені уроки студентів О. Семко («Виготовлення віконної петлі»), Л. Павлова («Виготовлення кронциркуля») та ін.

Хочеться відмітити і високу організованість студентів, які проходили практику в нашій школі, їх активність, добросовісну підготовку до уроків і здоровий критичний розбір уроків.

Н. БОЙКО,
вчителька 13-ої школи.

Робота секції методики фізики на науковій конференції педінститутів

Викладачі кафедри методики фізики в цьому навчальному році продовжували працювати над вивченням досвіду роботи шкіл з виробничим навчанням і підготували ряд доповідей з цього питання на звітно-наукову конференцію викладачів фізико-математичних наук педагогічних інститутів УРСР.

На пленарному засіданні виступить професор О. К. Бабенко з доповіддю «Вивчення і узагальнення досвіду викладання фізики в школах з виробничим навчанням».

На засіданні секції методики прочитає доповідь викладач кафедри методики фізики П. К. Черняк на тему: «Зв'язок викладання фізики з підготовкою учнів до практичної діяльності в класах з виробничим навчанням». Викладач М. А. Чередник доповідатиме про спеціальності, які вивчаються в класах з виробничим навчанням, та про особливість викладання фізики в цих класах.

Викладач кафедри фізики Криворізького педінституту В. М. Йоффе розповість про використання місцевих виробництв у політехнічному навчанні при викладанні фізики. Викладач кафедри фізики Кам'янець-Подільського педінституту зробить доповідь про посібник для вчителів фізики середніх шкіл з практикуму електротехніки.

Я. ДЕРКАЧ.

Обмін досвідом

Цікаво пройшло засідання гуртка методики фізики, на якому учитель Ірпінської середньої школи Борис Андрійович Братусь поділився своїм досвідом викладання теми «Електромагнітні коливання і хвилі» в курсі фізики 10-го класу. Він показав, як за допомогою саморобного генератора ультракоротких хвиль і коливних контурів різної частоти можна продемонструвати не лише досліди з даної теми, а також знімати характеристику електронної лампи, використовувати приймальний контур як детекторний приймач, вставивши детектор, та інші цікаві досліди.

Весь набір приладів виготовлено силами учнів Ірпінської середньої школи в радіотехнічному гуртку. Прилади красиво оформлені. Стояки виготовлено з органічного скла, що забезпечує видимість схеми для всіх учнів і ефективність дослідів. Така конструкція приладів дуже проста і в той же час задовольняє повністю всі методичні вимоги до демонстраційних приладів.

Доповідь Б. А. Братуся була дуже цікавою і корисною особливо для студентів IV курсу, які в цьому році вже самі будуть учителями фізики.

Такий зв'язок з учителями слід вітати. Бажано, щоб надалі гурток методики фізики ще тісніше пов'язував свою роботу з завданнями середньої школи.

І. ПАНАСЕНКО,
З. МАЙБОРОДА,
студенти IV курсу.

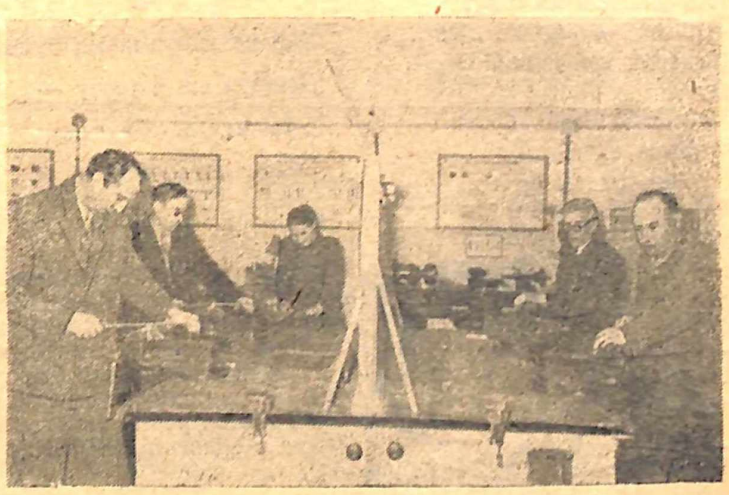

Міцніють зв'язки вчителів шкіл підшефного Києво-Святошинського району з нашим інститутом. Велику роль в цій справі відіграють навчальні майстерні інституту.

На фото ви бачите завучів шкіл на заняттях в навчальних майстернях.

Наші шефи

По-діловому розпочав шефство над нашим заводом колектив Київського педагогічного інституту ім. Горького.

19-го квітня в приміщенні нашого клубу зібрались новатори, раціоналізатори, які без відриву від виробництва поглиблюють свої знання у вечірніх школах, технікумах, інститутах.

Цим товаришам вирішили надати необхідну допомогу викладачі педінституту. Як виявилось на зборах, потреба в такій допомозі у наших робітників (які навчаються) велика.

23-го квітня на заводі вже дали консультації три педагогамовника.

Передовик виробництва т. Черемсин (студент I курсу інституту) одержав змістовну консультацію з німецької мови у викладача т. Буй Г. Т. і встиг побувати на консультації в інституті.

Сподіваємось, що буде розроблено графік консультацій і доведено його до відома тих, хто вчиться.

30-го квітня робітники заводу були дуже зворушені, одержавши інститутську газету «За педагогічні кадри», в якій значне місце було відведено кращим людям нашого підприємства.

З великим інтересом прослухали наші робітники концерт художньої самодіяльності студентів інституту на заводському вечорі, присвяченому святкуванню 1-го Травня.

13-го травня в приміщенні нашого клубу викладач інституту доцент Слободинська Ф. Л. прочитала лекцію «Значення Великої Жовтневої соціалістичної революції». В лекції було яскраво висвітлено успіхи нашої країни в будівництві соціалізму за 40 років радянської влади.

Колектив нашого заводу в своїй стінгазеті «Авторемонтник» за 5 травня відзначає активне шефство колективу інституту ім. Горького. Ми сподіваємось, що і надалі ми ще більше зміцнимо наш зв'язок, спрямований на підвищення культурного рівня нашого колективу.

С. ВЕРНАВСЬКА,
технолог 1-го авторемонтного заводу.

Дійова допомога

В школах № 12 і 22 побували наші шефи--викладачі математичних кафедр Київського педінституту, які прийшли для того, щоб ближче ознайомитися з школою та допомогти вчителям. Корисна робота була проведена викладачами А. В. Михалевським та А. І. Кужієм. Вони організували практичне заняття з вчителями математики на тему «Вимірні роботи на місцевості».

Вчителі ознайомилися з інструментами та прийомами провішування і вимірювання прямих на місцевості. Була проведена практична робота по вимірюванню недоступних висот, віддалей, а також по мензульному зніманню ділянки.

Таке заняття дало, безумовно, велику користь. Воно є дійовою допомогою вчителям в організації і проведенні вимірних робіт на місцевості з учнями.

М. КОНОПЛЬОВА,
вчителька.

Є. Шаботенко (II курс літфак) часто пиячить, бешкетує в гуртожитку.

Дайте в руки нам баян,
А в кишеню пляшку...
«Братця, я іщо не п'ян...
Наливай ще чашку!..»
Приспів:
А хто з нас, братця,
Буде сміяться,
Того будем бить!..

Студенти фізико-математичного факультету В. Гортовський (I курс) і О. Тамко (II курс) не відвідують занять по фізкультурі.

Хай не хворими ми будем,
Довідки всі к чорту —
Обіцянками одбудем
Заліки зі спорту.

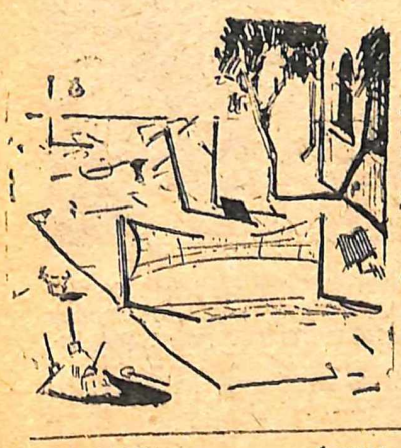

Студенти фізико-математичного факультету—рідкі гості на спорудженні спортивного майданчика у дворі гуртожитку № 1, а комсомольське бюро факультету не слідкує за виконанням графіка робіт, який затверджено комітетом ЛКСМУ.

Ох, майдан у нас на диво буде,
Як цапи траву на нім спасуть,
Як його святії побудують
Й нам врочисто піднесуть.

Василь Андрійович Тропінін

(До 100-річчя з дня смерті)

В. А. Тропінін багато зробив для розвитку російського і світового портретного жанру. Він виріс і сформувався в епоху, коли російська культура ставала на шлях демократизації. Син кріпака, Тропінін все своє шестидесятирічне творче життя працював над близькими і зрозумілими народу темами.

Автор багатьох портретів українських селян, всесвітньо відомого портрета Пушкіна, романтично схвильованого «Портрета П. И. Шереметевской», знаменитої «Кружевницы», портретів К. Г. Равича, М. М. Карамзіна і ін., а також ряду багатофігурних портретів (наприклад, «Портрет Морковых»), — Тропінін близький і дорогий радянським людям. Творча діяльність Тропініна — це боротьба за ті реалістичні принципи, які в галузі літератури ствердив Пушкін, а в галузі музичного мистецтва — Глінка.

Глибока симпатія художника до простих людей виявилася, наприклад, у такому його творі, як «Слуга со штофом».

Одухотворений привітний образ дівчини-ремісниці в «Кружевнице» примушує згадати нападки реакційної критики на Пушкіна, який назвав селянську дівчину («Евгений Онегин») — девою. Тропінінські «Портрет сына художника» і «Мальчик-слуга со свечкой» співзвучні з некрасовським відношенням до селянських дітей. «Кружевница», «Золотошвейка», «Пряха» — чи не вперше в історії портретного жанру ставлять в центр уваги тему праці простої людини, тему, яка в російській літературі знайшла найбільш широке втілення!

Важким був творчий шлях художника. Досить сказати, що лише на сорок восьмому році життя, за рік до обрання його дійсним членом Академії художеств, Тропінін перестав бути власністю графа Моркова. І якщо величезне бажання служити рідному мистецтву примусило його побороти всі життєві незгоди, — це ще і ще раз говорить про красу російського національного характеру.

Ю. ЯНКОВСЬКИЙ.

ВІДПОВІДЬ НА ЗАДАЧУ «ЯК ВРЯТУВАВСЯ ГЕНЕРАЛ?»

(Див. № 16 нашої газети)

Полонений генерал вийняв з торбинки одну з куль і, не показуючи її присутнім, швидко проковтнув. В торбинці, звичайно, залишилася чорна куля, і присутні цілком справедливо подумали, що куля, яку вийняв генерал, була білою. Генерал-переможець змушений був дарувати полоненому життя.

Підсумки шахового конкурсу

З 20 лютого по 25 квітня ц. р. редакція газети «За педагогічні кадри» та рада спортивного товариства «Буревісник» провели шаховий конкурс на розв'язання задач та етюда.

Конкурс викликав значний інтерес у студентів та працівників інституту.

Задача № 1 (автор Л. Лошинський).

До мату веде тонко замаскований хід 1 К в 5 — с 7!

Задачу № 2 вирішує 1 С d 3 — а 6! (з загрозою 2С : в7х).

Варіант 1... е5 2 Фа3х, в якому одночасно відкривається шлях ферзю і перекривається чорнопільний слон, визнаний учасниками найбільш красивим.

Учасники відмічають легке та економне побудування задачі. Автор її — майстер О. Гуляєв.

Задача № 3 (автор — чеський композитор З. Хавель).

До мети веде несподіваний хід білого слона 1. Се3—с5! загроза:

2Л : f6+1.. Крf5—e4. 2. Кg4—f2+. 1... Крf5—f4. 2. Кg4 : f6!

Задача № 4 (автор А. Немцов).

Визнана учасниками цікавою мініатюрою:

1. Фа6—а2! загроза 2Фb3. 1...d3—d2. 2. Фа2—b3 3. Сd8—b6х
1... КрС5—b4 2. Крd7с6 d3—d2. 3. Сd8—а5х 1..Крс5—b5
2. Фа3—b3+Крb5—а6 3. Фв3—b6х

Задача № 5 (автор І. Добруський, Чехословаччина).

Ця задача розв'язується красивим вступним ходом білого ферзя:

1 Фа1—а8! загроза 2. Фе8+і2. Кg4+ 1... Кd4—е6 2. Фа8—h8+ Ке6—g7 3. Фh8—h1 СС4 : d5 4. Фh1—а1х. Білий ферзь у цьому варіанті описав квадрат шахової дошки 1... Сf4—g5 2. Кf2—g4 Кре5—е4. 3, Кd5—f6++ Кре8—f4. Кf6—h5х.

Задача визнана найбільш цікавою.

Задача № 6 по трудності розв'язання займає друге місце. Основний варіант:

1. Фf4—g5!! (загроза 2. Сb4+і3Кb6х). 1... Ке4 : g5 4. Са3 : b4+ +Кра5 : а4 3. Кd5 : с3х.

Вірне рішення цієї задачі надіслали лише 2 чоловіка. Деякі товариші не знайшли правильної відповіді білих на 1... в 3 визнали задачу неправильною, тоді як в цьому разі слід грати 2 Л1а=1!

Задача одержала високу оцінку учасників за ефективний перший хід, тонке і красиве заключне матове положення 1. Фf2 спростовується ходом 1... Кр : а4 і на 2 : Ф в 6 послідує 2... а 5! (Автор задачі—Л. Куббель).

Етюд — М. Лобуркіна.

1. Кf1—е3Лd5—d3 2. Крс1—с2 Лd3 : е3 3. Кb7—d6 Ле3—е1 4. КрС2—d2! Ле1—е5 5. Крd2—С3!! Цугцванг. Чорні змушені ходити тільки турою по вертикалі „е", але і тоді білий король буде її переслідувати до того часу, поки вона знову займе поле е5 і білий король займе очікувальну позицію на С3! Якщо 5....ЛС5+, то 6, Крb4! і турі необхідно повернутися на е5.

Судійська колегія, розглянувши всі розв'язання задач та етюда, визнала переможцями конкурсу студентів фізико-математичного факультету М. Скуратовського (перший курс), Є. Костецького (третій курс) — вони мають по 22 очка.

10 очок має студент мовно-літературного факультету В. Петько (четвертий курс); четверте місце займає аспірант кафедри матаналізу І. Маркуш, який набрав 8 очок.

Переможці конкурсу нагороджуються грамотами ради спортивного товариства «Буревісник» та шаховою літературою.

ЖЮРІ КОНКУРСУ.

ВІДПОВІДІ

на кросворд, вміщений у № 16 нашої газети.

По горизонталі:

3. Бланк. 6. Орел. 7. Айва. 9. Пріоритет. 10. Фобос. 12. Оазис. 14. Діалект. 16. Артерія. 17. Арктика. 19. Герасимов. 20. Гекзаметр. 22. Станина. 24. Ванадій. 25. Тріолет. 26. Опера. 29. Львів. 31. Гватемала. 32. Київ. 33. Етна. 34. Крона.

По вертикалі:

1. Растреллі. 2. Еліпс. 3. Болівія. 4. Критика. 5. Барто. 6. Осло. 8. Анди. 11. Олександр. 13. Астрахань. 14. Діамант. 15. Трактат. 16. Апекс. 18. Алтай. 21. Прожектор. 23. Аргамак. 24. Веранда. 27. Парк. 28. Агава. 29. Лафет. 30. Інна.

ПРИДБАЙ ЛОТЕРЕЙНИЙ КВИТОК

Як відомо, комітетом молодіжних організацій СРСР випущено грошово-речову лотерею «Всесоюзний фестиваль молоді» на суму в 300 мільйонів карбованців.

В зв'язку з успішним розповсюдженням лотерейних квитків Центральним лотерейним комітетом було додатково випущено лотерейні квитки на суму 300 мільйонів крб. і відповідно — вдвоє збільшено кількість речових і грошових виграшів.

Речові виграші:

40 автомобілів «Волга», 40—«Москвич», 400 путівок на VI Всесвітній фестиваль молоді, 200 піаніно, 2600 мотоциклів, 5400 акордеонів та баянів, 2000 шерстяних відрізів на костюми і т. ін.

Тираж виграшів буде проведено 23—24 червня 1957 року.

ТОВАРИШІ!

Купуйте квитки грошово-речової лотереї! Цим ви допоможете успішно провести Всесвітнє свято молоді!

КОМІТЕТ ЛКСМУ.

ПОПРАВКА

В 17-й номер нашої газети (за 10 травня 1957 р.) вкралась помилка. У статті М. Бурмістрової «На сцені і в житті» 2-й абзац у 2-й колонці треба читати так:

«Серед студентів, які обурювались «вторгненням» гостей, особливо відзначилась студентка І курсу мовно-літературного факультету В. Горенштейн. Вона з задоволенням сприймала хороші виступи на сцені, виявивши при цьому навіть непоганий естетичний смак, але естетики та етики в житті вона, як видно, не визнає».

Редактор І. КРУК.

БФ 07980 Адреса редакції: м. Київ, бульвар Шевченка, 22/24, тел. 5-21-21, дод. 43. Друкарня КДПІ, Франка, 44. Зам. 496—1000